

## **RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE**

**Nr. ELO18/4713 din 26.01.2018**

### **la proiectul de lege privind avertizorii de integritate**

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

### **I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului**

#### **I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului**

Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Centrul Național Anticorupție, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

#### **I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului**

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți*

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name or set of initials, located at the bottom right of the page.

interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;  
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Autorul proiectului a plasat anunțul referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de lege la data de 07.09.2017, fiind respectată una dintre etapele procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare, statuată de art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

La aceeași dată (07.09.2017), proiectul expertizat și nota informativă la acesta au fost plasate pentru consultare publică pe pagina oficială a Centrului Național Anticorupție [www.cna.md](http://www.cna.md), pentru ca părțile interesate să-și exprime opiniile, comentariile și recomandările asupra proiectului.

Astfel, se constată respectarea rigorilor de transparență decizională stabilite prin art.8-12 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

### **I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului**

În cadrul notei informative autorul stabilește scopul proiectului: „Proiectul legii privind protecția avertizorilor de integritate, a fost elaborat în vederea realizării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (în continuare, SNIA) pentru anii 2017-2020, precum și a Planului de acțiuni, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, care prevăd realizarea unor măsuri în scopul perfecționării mecanismului actual de denunțare a corupției și protecție a avertizorilor de integritate.[...]

Scopul general al proiectului este instituirea unui mecanism eficient de denunțare a corupției și protecție a avertizorilor de integritate, fapt ce va duce la sporirea denunțării practicilor ilegale și a altor dezvoltări de interes public.

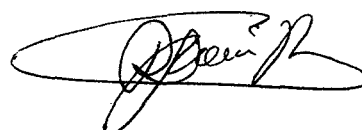
Scopul specific al proiectului constă în promovarea climatului de integritate în sectoarele public și privat și asigurarea protecției adecvate a avertizorilor de integritate împotriva răzbunării, în contextul examinării dezvoltărilor de interes public a practicilor ilegale."

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopul declarat de către autor în nota informativă.

### **I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect**

Prevederile proiectului promovează interesele persoanelor cu atitudine civică responsabilă care dezvoltă anumite practici ilegale și își doresc recunoașterea statutului de avertizor de integritate, precum și protecția lor în această calitate.

Interesele promovate corespund interesului public care constă în perfecționarea cadrului normativ național și mecanismului de protecție a avertizorilor de integritate, ca unul dintre instrumentele relevante în prevenirea și combaterea fenomenului corupției.



## I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

### I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului, prezintă argumentarea de rigoare și analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, în conformitate cu prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Cu toate acestea, la moment cadrul normativ național în domeniul dat deja conține Hotărârea Guvernului nr.707/2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind avertizorii de integritate.

### I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină "d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".

În cadrul notei informative autorul stabilește expres: „Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita careva cheltuieli financiare suplimentare, altele decât cele prevăzute din bugetul de stat, deoarece nu vor fi necesare instituirea unor noi entități, majorarea numărului de agenți publici sau procurări de echipament.".

## II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

### II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative "textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]
- e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]
- g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;
- h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.



## **II.2. Coerența legislativă a proiectului**

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

## **II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect**

Prevederile proiectului stabilesc că autoritățile responsabile de examinarea dezvoltărilor interne ale practicilor ilegale sunt însăși angajatorii, iar în cazul dezvoltărilor externe ale practicilor ilegale responsabilitatea examinării revine Centrului Național Anticorupție.

Totodată, prevederile proiectului stabilesc ca Avocatul Poporului să asigure protecția avertizorilor de integritate în cazul dezvoltărilor externe și publice a practicilor ilegale.

## **II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului**

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

## **III. Concluzia expertizei**

Proiectul legii privind avertizorii de integritate a fost elaborat de către Centrul Național Anticorupție cu respectarea rigorilor de transparență decizională stabilite de cadrul normativ pertinent. Nota informativă conține argumente suficiente pentru promovarea proiectului. Interesele promovate nu contravin interesului public general, care constă în perfecționarea cadrului normativ național și mecanismului de protecție a avertizorilor de integritate pentru prevenirea și combaterea eficientă a fenomenului corupției.

Prevederile proiectului reglementează dezvoltările practicilor ilegale din cadrul entităților publice și private, procedura de examinare a acestor dezvoltări, drepturile avertizorilor de integritate și măsurile de protecție a lor, obligațiile angajatorilor, competențele autorităților responsabile de examinarea unor asemenea dezvoltări și ale celor de protecție a avertizorilor de integritate.

Proiectul supus expertizei nu conține factori de risc și riscuri de coruptibilitate.

26.01.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:  
*Roman STARAȘCIUC, Șef secție*

